

Zmień myślenie! - Wystąpienie Michała Ziębińskiego przed sejmowymi komisjami

Pani Przewodnicząca, Panie Przewodniczący, Panie i Panowie Posłowie!

Nawiązując do wypowiedzi przedmówców trzeba zapytać, dlaczego nasz wymiar sprawiedliwości swymi decyzjami często krzywdzi ludzi. By na to odpowiedzieć, należy spojrzeć na kondycję całego wymiaru sprawiedliwości w świetle danych statystycznych oraz wypowiedzi samych prawników dostrzegających ten problem.

Szokujące dane

Z książki *Wymiar sprawiedliwości w Unii Europejskiej*, opracowanej w Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości pod kierunkiem prof. Andrzeja Siemaszko i innych opracowań, dowiadujemy się, że:

- **W 2010 r. z 90 000 skarg na działanie sądów resort sprawiedliwości uznał za zasadne tylko 3,8%** (z danych Ministerstwa Sprawiedliwości).
- **We Francji w 2008 r. na 100 tys. mieszkańców było 9 sędziów - w Polsce 26. Postępowania gospodarcze w Polsce trwały przeciętnie 850 dni - we Francji 76. Mieliśmy 3-krotnie więcej sędziów i 11-krotnie dłuższe postępowania.**
- **"Przeciętna sprawa o zabójstwo trwała w roku 2008 w Polsce średnio 14 miesięcy, w Finlandii zaś - 3 miesiące."**
- **"W Polsce w 2010 r. mieliśmy 6281 prokuratorów. Najwięcej w Europie. W znacznie większej Francji było ich wtedy 1908. W Polsce mamy 16,5 prokuratorów na 100 tys. mieszkańców. We Francji 3,0!"**
- **"W Polsce w 2010 r. na sądownictwo wydano 1,82% budżetu państwa (bez więziennictwa i Ministerstwa Sprawiedliwości), podczas gdy w Anglii, Danii i Irlandii wydano 0,2%." - dziewięć razy mniej."**
- **"W projekcie budżetu państwa na 2012 rok przewidziano wydatki na wymiar sprawiedliwości na kwotę 10 mld zł /.../, co stanowi 3,1% budżetu. Wydatki na wymiar sprawiedliwości będą większe niż na naukę - dwukrotnie, oświatę i wychowanie - sześciokrotnie, ochronę zdrowia (bez NFZ) - o blisko połowę."**
- **W relacji do budżetu Anglia na pomoc prawną wydaje 9 razy więcej niż Polska, zaś na sądownictwo 9 razy mniej. Relacja wydatków pomoc prawna/sądownictwo wynosi 81 razy więcej niż w Polsce. To przepaść. W Polsce przypada 2,6 adwokatów na jednego sędziego w Anglii 70,8 - 27 razy więcej.**

Oceny i opinie

- **"Bardzo duża liczba sędziów w Polsce /.../ nadal nie znajduje odzwierciedlenia w większej sprawności postępowań sądowych."**
- **"Mitem okazuje się wyjątkowo duże obciążenie pracą polskich sędziów i prokuratorów /.../ stosowne współczynniki w odniesieniu do naszego kraju należą do najniższych w Unii. Nie jest więc zgodna z prawdą - nader często formułowana - opinia, wedle której główną przyczyną niewydolności polskiego wymiaru sprawiedliwości jest nadmierna liczba spraw."**

- "Biorąc pod uwagę tak liczny korpus sędziowsko-prokuratorski, **powinniśmy mieć bodaj najsprawniejszy wymiar sprawiedliwości w Unii Europejskiej. Jest on jednak nadal nieefektywny.**"

- "**Polskie sądownictwo jawi się zatem niczym beczka bez dna: istotne zwiększanie nakładów /.../ nadal nie znajduje odzwierciedlenia w większej sprawności postępowań sądowych.**"

- "Na zakończenie wypada odnieść się do zasadniczej kwestii zasygnalizowanej już w tytule: **czy w świetle przytoczonych danych można uznać polski wymiar sprawiedliwości za efektywny? Odpowiedź jest zdecydowanie negatywna.**" [1]

- "**Prokuratorski i sądowy horror DLACZEGO POLSKA PO TYLU LATACH OD 1989 ROKU wciąż nierządem stoi?**" - To nie ulotka anarchistów, a tytuł artykułu prof. Marcina Króla z Uniwersytetu Warszawskiego, w którym pisze (podkreślenia MZ):

- "Polacy we wszystkich badaniach pokazują brak zaufania do prokuratury i sądów. **Ale cały wymiar sprawiedliwości w ogóle się tym nie przejmuje.** Wreszcie - wbrew pozorom - nie jest tak, że władza sądownicza powinna być całkowicie niezależna. Owszem, od władzy wykonawczej i ustawodawczej, ale nie od opinii publicznej. Najgorzej zaczyna się dziać wtedy, kiedy nasze poczucie sprawiedliwości kompletnie rozmija się z prokuratorskim i sądowym. A do tego już w Polsce doszło."

Tytuł pracy sędziego Jacka Ignaczewskiego z 2007 roku mówi sam za siebie: „**Gruntowną reformę sądownictwa czas zacząć.**"

Korupcja

O korupcji w wymiarze sprawiedliwości nie mówi się jak o wstydlivej chorobie w rodzinie. Tymczasem rozwija się ona coraz bardziej i niszczy nasz system wymiaru sprawiedliwości. Psuje nasz kraj.

Prof. Marek Safjan w książce **Prawa Polska** pisze:

Jeden z moich wybitnych kolegów obecny na tym spotkaniu przekonywał mnie o tym, że ma nieustanne potwierdzenia i sygnały od swych znajomych adwokatów i radców, że muszą załatwiać wiele spraw w sądach jedynie z określonymi sędziami i wedle określonych stawek. Słyszysz się o takich sprawach często i pozostaje to w wyraźnej dysharmonii z zapewnieniami, że przypadki korupcji w sądach są rzadkie, odosobnione i w jakiś sposób nieuniknione... Na ulicy i na salonach słyszysz się coś innego. /.../

*Badania prowadzone przez zespół socjologów prawa pod kierownictwem prof. Marii Boruckiej-Arctowej /.../ wskazują na rosnące w społeczeństwie **przeświadczenie o niesprawiedliwości wymiaru sprawiedliwości, o rosnącej liczbie przypadków korupcji.***

Z badań studentów Wydziału Prawa UW z 1999 r. wynika, że 61% z nich akceptowało KORUPCJĘ, a 49% krzywoprzysięstwo w swej przyszłej pracy zawodowej. Dziś pracują oni w naszych sądach i prokuraturach!

**Ministerstwo Sprawiedliwości nie prowadzi statystyk dotyczących korupcji w wymiarze sprawiedliwości!
Nie ma danych, nie ma korupcji!**

Wyniki sondaży na portalu www.forum-z.cba.pl pokazują aktualny stosunek społeczeństwa do wymiaru sprawiedliwości.

- Czy znieść immunitet sędziów i prokuratorów? - "tak" 95%
- Czy wymiar sprawiedliwości jest skorumpowany? - "tak" 97%

- Czy popierasz akcję „Naprawmy wymiar sprawiedliwości”? - "tak" 99%

Liczba wizyt na Forum-Z i blogu Tokfm 200 tys. z 67 krajów.

Podsumowując dane i opinie naukowców należy jednoznacznie stwierdzić, że nasz wymiar sprawiedliwości jest ciężko chory. Mamy wadliwe prawo, źle działające sądy i prokuratury, w których panuje korupcja i nepotyzm. System jest źle zorganizowany, drogi, niesprawny, z przerostami funkcji kierowniczych oraz cechami państwa represyjnego. Ten system hamuje nasz rozwój gospodarczy i nie odpowiada potrzebom społeczeństwa. Sędzia Jacek Ignaczewski mówi wprost o „zapaści funkcjonalnej systemu”.

Co więc zrobić? Należy ten system naprawić i radykalnie zmienić, dokonując „generalnego remontu” całego systemu. Zgodni są w tym specjaliści, jak i opinia publiczna. Pozostaje odpowiedzieć, jak tego dokonać.

O wszystkim decydują kadry!

W naszym wymiarze sprawiedliwości zmienić lub naprawić trzeba wiele, jednak kluczowym problemem jest radykalna odnowa kadrowa. Bez tego żadna gruntowna reforma się nie uda. Od tego należy zacząć. Konieczne jest:

1) Zlikwidowanie przywilejów sędziów i prokuratorów jak immunitet, nieusuwalność i nieprzenaszalność. *"W większości krajów Unii Europejskiej sędziowie i prokuratorzy nie mają immunitetu, mają normowany czas pracy i są pozbawieni przywilejów nieusuwalności i nieprzenaszalności, ich status jest więc w istocie zbliżony do statusu urzędników państwowych."*

2) Powołanie Niezależnej Komisji Analiz Procesów Sądowych (NKAPS), która będzie badać rażące przypadki wyroków naruszających prawo, podobnej do Angielskiej CCRC. Będzie to organ niezależny od rządu i władz wymiaru sprawiedliwości. Jeśli w kraju najstarszej demokracji uznano za zasadne powołanie takiego organu, to tym bardziej uzasadnione jest jego powołanie u nas.

3) Wprowadzenie konkursów i wyborów na sędziów i prokuratorów funkcyjnych - rejonowych, okręgowych i apelacyjnych, oraz do SN i TK pod przejrzystą kontrolą społeczną. Pozwoli to na awansowanie na stanowiska kierownicze ludzi wartościowych, o nieskazitelnych postawach moralnych, oraz najwyższych kwalifikacjach zawodowych i bogatym doświadczeniu.

Bez wprowadzenia wymienionych zmian oraz radykalnej przebudowy organizacji funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości dalsze inwestowanie w tak bardzo kosztowny system nie ma najmniejszego sensu, bo jak pisze prof. Andrzej Siemaszko *"Polskie sądownictwo jawi się zatem jako beczka bez dna"*.

To pierwsze trzy punkty programu, kolejne podano w portalu Forum-Z, a następne będą dodawane sukcesywnie w miarę postępu prac koncepcyjnych i realizacyjnych. **W prace nad projektem i realizacją programu naprawy wymiaru sprawiedliwości należy zaangażować całe świadome społeczeństwo obywatelskie. W tym celu należy rozpropagować ideę, by w każdej stacji TV, w radiu, w każdym portalu internetowym, w każdym dzienniku i tygodniku powstała stała audycja czy rubryka o nazwie "Naprawiamy Wymiar Sprawiedliwości", w której całe społeczeństwo będzie informowane zarówno o aktualnej sytuacji w wymiarze sprawiedliwości, jak i planowanych i realizowanych przedsięwzięciach.** Wszyscy musimy zdać sobie sprawę, że społeczeństwo jest słabo zorientowane w rzeczywistym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości.

Nie przyszedłem tu, by narzekać, prosić lub żądać - przedstawiam cel i program!

Dobrze wiemy, że sama budowa dróg i autostrad nie wystarczy, by żyło się nam dobrze, bezpiecznie i

sprawiedliwie, a życie w kraju bezpiecznym i sprawiedliwym jest ciągle ogromną, niezaspokojoną potrzebą społeczną. To Wy, Posłanki i Posłowie Komisji Sprawiedliwości możecie je zaspokoić. Myśląc o przedstawionym programie nie zapomnijcie o młodych wykształconych ludziach, którzy nie mogą znaleźć pracy i wyjeżdżają za granicę, a najlepsi tam zostają. O przedsiębiorcach, którym nasze państwo nie stworzyło do tej pory optymalnych warunków rozwoju, o innych skrzywdzonych ludziach. Nasze prawo rodzinne jest przykładem na to, z jaką patologią mamy do czynienia w imieniu państwa i w wykonaniu bezkarnych sędziów.

Czas przypomnieć, że jesteście Panie i Panowie Posłowie przedstawicielami całego społeczeństwa. Spoczywa na Was ogromna odpowiedzialność za stan i jakość naszego wymiaru sprawiedliwości. Sprawiedliwość powinna być jednakowa dla wszystkich, zarówno dla szwaczki, która zarabia 1500 zł, jak i dla prezesa korporacji, który dostaje pół miliona. Teraz równa dla wszystkich NIE JEST.

Wprowadzenie kilku drobnych zmian w konstytucji ograniczających nieuzasadnione przywileje niewielkiej grupy ludzi ma ogromne, kluczowe znaczenie dla naprawy wymiaru sprawiedliwości i przyszłości naszego państwa. Zdaję sobie sprawę, że wiele osób, pewnie również na tej sali, nie wierzy w możliwość realizacji przedstawionego celu. Tym wątpliwym dedykuję nasze hasło:

Jeśli myślisz, że nic nie możesz zmienić, ZMIEN MYŚLENIE!

Zapraszam wszystkich do odwiedzenia Forum-Z i wpisanie się na listę poparcia.

Przedstawienie całego zagadnienia, które poruszyłem, wymaga więcej czasu, dlatego jestem do dyspozycji i stawię się na wezwanie, jeśli Komisja uzna za stosowne zwołać posiedzenie poświęcone problematyce realizacji tego programu.

Ten program możemy zrealizować tylko RAZEM, wspólnie - koalicja, opozycja, parlament, rząd, całe społeczeństwo.

Żyjemy w kraju wolnym i demokratycznym, wszyscy razem musimy teraz sprawić, byśmy zaczęli żyć w kraju sprawiedliwym.

Dziękuję za uwagę.

*

Wystąpienie Michała Ziębińskiego przed połączonymi sejmowymi komisjami Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Polityki Społecznej i Rodziny w dniu 12 grudnia 2013 r. (w ramach działalności "NAPRAWMY WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI").